

የሰፊው

ሕዝብ

ለሰፊው - ሕዝብ

(ወዛደር፣ ገበሬ፣ ነጋዴ፣ ወታደር፣ ምሁር፣)

መብትና ጥቅም

የሚታገኝ ጋዜጣ

ድምፅ

መስከረም 1994

ልዩ አትም

**ተሸጋገረው ማነው? አሸጋገረውስ?
ምርጫችን**

ተሸጋገረው ማነው? አሸጋገረውስ? ምርጫችን

1. መግቢያ- ኢትዮጵያ መንታ መንገድ ላይ

ከጥቂት ወራት ወዲህ የሃገራችንን የወደፊት እድል፣ ለዴሞክራሲ፣ ለፍትህ፣ ለኢትዮጵያ ህዝቦች እንድነትና ለብሄራዊ ነጻነት የሚካሄደውን ትግል አቅጣጫ ለረጅም ጊዜ ሊወስኑ የሚችሉ ከሰተቶች ከፊታችን ተደቅነዋል። ባንድ በኩል በሀወሃት ውስጥ የጀመረው ያንጃዎች ግጭት እየከፋና እየሰፋ ወደ ኢህአዴግ አባል ድርጅቶች ተሸጋግሮ መሄዱን ሰላላቆም የዚህ ትርምስ ሰበብ ለጠቅላላው ለኢትዮጵያ ህዝብ ሊተርፍ የሚችልበት አደገኛ ሁኔታ ውስጥ እንገኛለን። በሌላ በኩል ህዝባችን ካለፈው ግንቦት ምርጫ ጀምሮ ለመብቱና ለነጻነቱ ትግሉን በማፋፋሙ በተለይ በክልሎች ከአረመኔ ካድሬዎች የሚሰነዘረውን ጥቃት ለመቋቋም ይህ ነው የማይባል ትንንቅ ላይ እያለ ባለበት ወቅት የሃገራችን ወጣቶች የብሄርና የክልልን አጥር ሰባብረው በአንድነት በመነሳታቸው ይኸው በውስጣዊ ትርምሱ የተዳከመው የወያኔ/ኢህአዴግ አገዛዝ በህዝባዊ የትግል ማለባል ተወጥሮ የተያዘበት ወቅት ውስጥ ገብተናል። ከዚህ ቀውስ ጋር በተያያዘና በተለይ የወጣቱን ትግል ለማፈን በወሰደው አረመኔያዊ እርምጃ የተነሳ አቅፊው ደግፈው ይዘውት የነበሩት ባለዳን አሳደሪዎቹ ለዚህ መንግስት ያሳዩ የነበረውን የጭፍን ድጋፍ አቋም እንደገና ለመመርመር የተገደዱበት ምእራፍ ውስጥ እንገኛለን።

በዚህ መልክ ይህ ጸረ ዴሞክራሲ ሃይል እንደዚህ ተከፋፍሎና ተዳከመ፣ እንደዚህ በህዝብ ትግል ተወጥሮ፣ እንደዚህ ባለዳን አሳደሪዎቹ የጎረጥ ሊያዩት መጀመራቸው እንዳንዶችን የአለንበትን ውስብስብ ሁኔታ ያሰረሳቸው ይመስላል። ባንዳንድ አካባቢዎች «ይህ ከሁሉም አቅጣጫ እየተዋከበ ያለ መንግስት አንድ ሃሙስ የቀረው መንግስት ነበር። ግን ምን ይሆናል በ1966 አ.ም. እንዳመለጠን፣ በ1983 አ.ም. እንዳመለጠን አሁንም ተዘጋጅተንና በበቂ ተደራጅተን ባለመገኘታችን ከዚህ ከአለቀለት ሃይል ስልጣን ለመረከብ አንድ የታሪ ከአጋጣሚ እያመለጠን ነው» የሚል ከፍተኛ ስጋትና ቁጭት ይታያል። ከዚህ ምስመነሳት ከአንዳንድ አካባቢዎች እየተከሰተ ያለውን «ከፍተኛ» ሞልቶ ስልጣን ከወያኔ «ለመረከብ» የሚችል «የሸግግር መንግስት» የማቋቋም ጥሪዎች ሲሰተጋቡ ሌሎች ደግሞ ስለ «ስደት መንግስት» አስፈላጊነት በሰፊው ቅስቀሳ ሲያደርጉ እናያቸዋለን። በሌላ በኩል ደግሞ ነባር ተቃዋሚ ሃይሎችን በአንድ አላማ ስር አሰልፎ ጸረ ወያኔውን ትግል ለማስተባበር አስፈላጊ የሆነው የሀብረት ግንባር በአስቸኳይ እንዲመሰረት ጥሪዎች እየተበራከቱ ይገኛሉ።

ሃገራችን ዛሬ ከምትገኝበት ተጨባጭና ውስብስብ የፖለቲካ ሁኔታ በጎ ነገር እንዲወጣ የሚፈልገው ህዝባችን ጥራት ባለው ሁኔታ ባለ በሌለ ሃይሉ አቅጣጫ ይዞ እንዲታገል የሚያስችለው የጋራ ትራቴጂ ነድፈን መራመድ ባለመ

ቻላችን በያለበት የውሸንብር ሁሉ ቁንጮ የሆነው «መቼ ነው የት ነው የምንሄደው?» የሚለው ጥያቄ እየቀረበ ይገኛል።

በመሊሱን እምነት ሃገራችን ዛሬ መንታ መንገድ ላይ ቆማለች። ባንድ በኩል እየሰፋና እየከፋ ከሚሄደው የአንጃወች ግጭትም ሆነ እያየለ ከሚሄደው የህዝባችን የተቃውሞ እንቅስቃሴ አንጻር ዴሞክራሲያዊ ሃይሎች ጫና እንዲኖራቸው ግልጽ የሆነ የጋራ የሽግግር አማራጭ አውጥተው ከአልተንቀሳቀሱ ሀገራችን በእርግጥ ወደ ከፍተኛ ጥፋት የምትነጉድበት አደጋ አለ። በሌላ በኩል ደግሞ ታጋይ ሃይሎች ያለውን ተጨባጭ ሁኔታ በጥሞና ገምግሙ በሃገራችን ከዳር አስከዳር በመነሳሳት ላይ ያለው ህዝባዊ ትግል አንድ አገጣጫ ይዞ እንዲፋፋምም ሆነ የዲፐሎማሲው ትግላችን ባንድ ቋንቋ እንዲናገር የሚያስችለን የጋራ የሽግግር አማራጭ ከጨበጥን ኢትዮጵያ በተረጋጋ ሁኔታ ወደተረጋጋ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ለመሸጋገር የሚያስችላት በታሪካችን ከዚህ ቀደም አግኝተን የማናውቀው አጋጣሚ አለ ብለን እናምናለን።

2. የአለው አደጋና የሁኔታዎች አጣዳፊነት

ከአለው የሃገራችን ተጨባጭ ሁኔታ ተነስተን ትኩረት ለሚሰጠው ትኩረት ሰጥተንና በይደር ሊቆይ የሚችለውን ካጣዳፊው ለይተን ህዝባችንን በጋራ ቀስቅሰን በጋራ ለመዋደቅ ከፈለግን ከሁሉ መጀመሪያ ተቃዋሚ ሃይሎችም ሆነን ሀብረተሰባችን ባለፉት ወራት በሃገራችን በተከሰቱትና አስቃቂ አደጋ ሊያስከትሉ በሚችሉት ቀውሶች ሂደት ላይ ምንም ተጽእኖ እንዳልነበራቸውና አሁንም እንደሌላቸው ተገንዝበው በሁኔታዎች ሂደት ላይ ጫና የሚያሳርፉበትን ስትራቴጂ መቀየስ ይኖርባቸዋል። ይህንን ማድረግ ካልተቻለ አደጋ ውስጥ ነን። እነዚህ አደጋዎች ምንድን ናቸው?

አንደኛ በሃገሪቱ እየተከሰቱ ካሉት የፖለቲካ ቀውሶች አንጻር የተቃዋሚ ሃይሎች ተጽእኖ አልባነት የሚያስከትለው አደጋ አለ። በወያኔዎች ውስጥ የተከሰተው ያንጃዎች ትርምስ የተቀሰቀሰው በዚያው በሀወሃት ውስጥ በተፈጠረ ቅራኔ ነው። እየከረረና እየሰፋ የሄደውና የሚሄደውም እዛው ሀወሃት ውስጥ ባሉ ቅራኔዎችና እዛው ሀወሃት ውስጥ በሚኖረው የሃይል ሚዛን እየተገፋ ነው። ወደ ኢህአዴግም የተዛመደበት ሁኔታ ከዚህ የተለየ አይደለም። የወጣቱም ንቅናቄ ጉዳይ እምብዛም ከዚህ የተለየ አይደለም። ይህንን ንቅናቄ ማንም የፖለቲካ ድርጅት አልቀሰቀሰውም። ማንም የፖለቲካ ድርጅት በግንባር ቀደምነት አልመራውም። እንዴት ይቀጥል በሚለው ወሳኝ ጥያቄም ላይ ማንም ጥራት ያለው መልስ የለውም። እንዲያውም ወያኔ ራሱ ሆነ ብሎ ከወጣቱ ባደባለቀው የቦዘኔ ሰራዊት ባቢያ ከቁጥጥር ውጭ ሲሆንና ወያኔ በዚህ አሳባ አረመኔያዊ ጭፍጨፋ ሲያካሂድ ተቃዋሚ ሃይሎች ሁኔታውን መልክ አስይዞ ትግሉ የሚቀጥልበትን ሁኔታ ለማመልከት የሚያስችላቸው ሁኔታ ውስጥ አልነበሩም። አሁንም ቢሆንም የጋራ አቅጣጫ ማመልከት አለመቻሉና የዚህን ጉዳይ አንገብጋቢነት ያለመ ገንዘብ አደጋ ሁኔታ አለ ብለን እንገምታለን።

ሁለተኛ ከአንጃወቹ ግጭት ብዙዎቻችን የተገነዘብነውና «በጎ ሂደት ነው» ያልነው እነ አቶ ሰዩ፣ ቢተው፣ ሰለሞን ከነአቶ ኩማ ደመቅላ፣ አባተ ኪሹ

ነጋሪ ጊዳዳ ባንድነት ተፈርጀው እነ አቶ መለስ ዜናዊ፣ አባዱላ ገመዳ፣ አዲሱለ ገበየ ካሱ ኢላላ በሌላ በኩል ሆነው የግጭቶች የብሄር ገጽታ ረገቦ ተደበላ ልቀው መቆማቸውን ነው። ነገር ግን ይህ ግጭት በይፋ፣ በዴሞክራሲያዊ ዘዴ በህዝብ ፊት በሚደረጉ የፖለቲካ አቋም ክርክሮች በህብረተሰባችን ውስጥ እንዳሉት ሌሎች ችግሮች በብሄራዊ ውይይት መድረክ ከመፈታት ይልቅ አሁን በተያዘው መልክ በዚያው በህወሃት/ኢህአዴግ ውስጥ ብቻ በሚፈጸም «የሂሳብ ማወራረድ» መልኩ ከቀጠለ የሚከተለው አደጋ ግልጽ ይመስለናል። ቀስ በቀስ አስከፊ በሆነ የብሄር ከዚያም አልፎ የጎጥና የነጹስ ጎጥ ገጽታ ይዞ ለህዝባችን ሊተርፍ የሚችልበት አደጋ በግልጽ አለ።

ሶስተኛ ይህን-አደጋ «ተዳከሞ ተዳከሞ እንድ ሃሙስ ከቀረው የወያኔ መንግስት ስልጣን ለመንጠቅ እንዋደቅ» በሚል የፍጥጫ መፈክር መቋቋም አይቻልም። የወያኔ/ኢህአዴግ መንግስት እንጠላዋለን። የኢትዮጵያ ህዝብ አካላትን ብሎ ተፍቶታል። ከዚህ ተነስቶ ግን «እንድ ሃሙስ ቀርቶታል፣ ገፍተር ቢያደርጉት ይወድቃል። ከዚህ ሃይል ጋር ብሄራዊ ውይይትና ብሄራዊ እርቅ ማለት አጉል ጊዜ ማጥፋት ነው።» የሚል አቋም ላይ መድረስ የሚቻል አይመስለንም። አሁንም በእርቀ ሰላምና በብሄራዊ ውይይት ጥሪያችን ጸንተን መቆም አለብን። የወያኔ/ኢህአዴግ መንግስት ተዳከሞ ከህብረተሰቡ ጋር ለመደራደር የሚገደድበት ሁኔታ ላይ ያለ ቢሆንም፣ አሁንም ቢሆን ለስልጣኑ ሲል የመግጠት፣ ለስልጣኑ ሲል ህዝባችንን እርስ በእርሱ የማባላት፣ ለስልጣኑ ሲል ሃገር የማተረግ መስላቅም አለው። ለህልውናው ለሚያደርገው ትግል ዛሬ ከዚህ ባለድ ሃይል ነገ ከሌላ ባለድ ሃይል እየገጠመ፣ ዛሬ ትምክህተኛ እያለ ሲያስረ ውሲገርፈውና ለስደት ሲዳርገው ከነበረው ሃይል ነገ ደግሞ «ጠባብ» እያለ ሲፈርጀው ከነበረው ክፍል ህብረትና ቃል ኪዳን እያፈራረቀ እንዲን ከሌላው እያጋጨ ተተራምሶ ሃገር የማተራመስ ሂደቱን ለመቀጠል አሁንም ቢሆን ድርጅታዊ ተቋሙም ሆነ የማቴርያልና ፋይናንስ አቅሙ አለው።

እርግጥ ያቶ መለስ ዜናዊ መንግስት ነገም ተነገ ወዲያም በማንኛውም ጊዜ በራሱ በወያኔ/ኢህአዴግ ውስጥ ባለው ትርምስና መጠላለፍ የሃይል ሚዛን ተደፍቶበት ተጠራርጎ ሲወድቅ ይችላል። ነገር ግን ለዚህም ቢሆን ዛሬ ባፋጣኝ የጋራ የሸግግር አማራጭ ይዘን ከአልተንቀሳቀስን የነጹስ መለስ መንግስት ቢወድቅ እንኳ በዚህ ሂደት ሌላ እንጂ «የስልጣን ክፍተት» የሚለውን ነገር ሞላሁ ብሎ ምናልባትም ከነመለስ እንጂ «ከፊት» ያለ ለመምሰል ከተቃዋሚዎች እንዳንድ ደካሞችን ለጊዜው ስልጣን ያጋራ መስሎ እንደተለመደው «ወደ ዴሞክራሲ አሸጋግራለሁ» እያለ የሃገሪቱን የመተራመስና የጥፋት ጉዞ የሚያፋጥን በት አደጋ ያመጣል እንደሆነ ይህ የጉልቻ መቀያየር ሂደት ብቻውን ለሃገራችን በጎ ነገር ያመጣል ብለን አናስብም።

አራተኛ ተቃዋሚ ሃይሎች ይህንን ሁሉ አደጋ «እያየለ በሚሄደው የህዝባችን ትግል እንቋቋመዋለን» በሚል አስተሳሰብ መዘናጋት የሚችሉም አይመስለንም። እንደዚህ ለማለት መጀመሪያ እየተፋፋመና እየሰፋ የሚሄደው የህዝባችን ትግል ወያኔዎች እያደራጁ ከሚያሰማሩበት የቦዝኔ ሰራዊት እራሱን እንዴት እርጎ ይከላከል? የሁሉም ትግል ምን የጋራ ጥያቄ እያነሳ ይተጋገዝ? ወያኔዎችና ያንጃዎቹ ትርምስ ከሚጋርጥበት የብሄርና የጎጥ ትርምስ ወጥመድ እንዴት እርጎ

ያምልጥ? ወያኔዎች ራሳቸው ሆነ ብለው በሚያተራምሱት ትግል ለሚደርሰው ውድመት፣ ዘረፋና የህይወት መጥፋት በተለይ ሃገር ውስጥ በትግል የተሰማሩ ተቃዋሚ ድርጅቶችና የሲቪክ ማህበረሰብ አባላት እየተወነጀሉ፣ መሪዎቻቸው እየታሰሩ፣ እየተገደሉና እየተሰደዱ በአሁኑበት ሁኔታ አመራርና ቅንብር አነሰው የሚባለው የህዝባችን ትግል የተሻለ አመራርና ቅንብር እንዴት አርጎ ሊያገኝ ይችላል? የሚሉትን መሰረታዊ ጥያቄዎች በቅድሚያ መመለስ ያስፈልጋል። ለነዚህ ጥያቄዎች ተገቢ መልስ የሚሰጥ የጋራ ስትራቴጂ እስካልያዝን ድረስ የህዝባችን ትግል እያየለና እየሰፋ መሄድ ማለት የተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎች ከሞላ ጎደል ግብታዊ በሆነ ሁኔታ በተለያዩ አካባቢዎች፣ በተለያዩ ጥያቄዎች ዙሪያ፣ በተለያዩ ወቅቶች ተራ በተራ እየተነሱ በወያኔ/ኢህአዴግ መንግስትና ባንጃዎቹ ተተራምሶ የማተራመስ ወጥመድ ውስጥ እየገቡ መከሰከስ ስለሚሆን እየጨመረና እየከፋ ከሚሄደው የህዝባችን መስዋእትነት ለዚች አገር ምንም በጎ ነገር የማይተርፍበት አደጋ አለ።

አምስተኛ ተቃዋሚ ሃይሎች ለነዚህ አስቸጋሪ ጥያቄዎች ግልጽ መልስ የሚሰጥ መፈክር አንገባው የህዝባችንን ትግል መልክ ማስያዝ እስካልቻሉ ድረስ ደግሞ በሃገራችን ሰማይ ላይ የሚያንዣብበውን ይህን አደጋ ከባለዳን ሃያ ላን መከረንና ዘክረን እንቋቋመዋለን የሚል አስተሳሰብ ካላቸው ወይም ደግሞ ከዚህ አልፎ ተርፎ ከዚህ «አስቀላት» ከሚባል መንግስት በባለዳን አስተባባሪነት ሰልጣን ቀምቶ ወይም ተጋርቶ በአነሱ ግፊትና ተጽእኖ አንድ «የሽግግር መንግስት» ተቋቁሞ በዚህ መንግስት አስተናጋጅነት ሌላ የሽግግር ሂደት ይጀመር የሚል አስተሳሰብ ከአለ ይህ አይነቱ ዝቅብለን የምንመለስበት ቁንጽልና የዳግ ማዊ ለንደን አካሄድ ቢያንስ ትግሉን አሁን በአለበት ውዥንብር ውስጥ እንዲቆይ የሚያደረግበት ከዚያ አልፎም ሀገራችንን ወደ ሌላ የትርምስ ዙር ይዞ የሚነጉድበት አደጋ ከወዲሁ «በግድግዳው ላይ ተጽፎአል» ማለት ይቻላል።

መኢሶን ሀገራችን አሁን ካለችበት እጅግ አደገኛ ሁኔታ ልትወጣ ትችላለች ብሎ ያምናል። ይህ ደግሞ ሊሆን የሚችለው ዴሞክራሲያዊና አገር ወዳድ ሃይሎች ከተለያዩ ትኩረትን ከሚያስቱ መፈክሮችና የትግል አግጣጫዎች ተቆጥበው ከፍ ብለን ለጠቀስናቸው ችግሮች በሙሉ መልስ ሌላጥ በሚችለው በብሄራዊ እርቅና ውይይት ጎዳና ኢትዮጵያ በተረጋጋ ሁኔታ ወደተረጋጋ ዴሞክራሲያዊህብረተሰብ የምትሸጋገርበትን የሽግግር አማራጭ ሲያቀርቡ ብቻ ለንደሆ ያምናል። የተረጋጋ የሽግግር አማራጭ አቅርቦን በዚያ ዙሪያ ህብረተሰባችንና በተለይ ደግሞ አሁን በትግል ላይ ያሉትን ሃይሎች በሙሉ በዚህ አግጣጫ በአንድነት እናሰልፍና እናታግል እንላለን። «ስለ አማራጭ መጥፋት» የሚያማርረውን አለም አቀፉ ኮሙኒቲም ወገናዊ በሆኑ አቋሞች ሁላችንም በየብኩላችን ከመቅረብ ይልቅ የጋራችን የሆነውን የህንጻውን አማራጭ እንግባን ለዚህ አላማ ባጋዥነት እንዲሰለፍ በጋራና በአንድ ቋንቋ እንቅረበው እንላለን። ለዚህ ደግሞ በመጀመሪያ በአስቸኳይ ራሳችን ሽግግር ሲባል ማነው የሚያሸጋግረው? ሽግግር ሲባል ማነው የሚሸጋገረው? እንዴት ነው የምንሸጋገረው በሚሉት ጥያቄዎች ዙሪያግልጽ የሆነ የጋራ አቋም እንደሚያስፈልገን ስለምናምን በመጀመሪያ በሰልጣን አማራጭና በሽግግር አማራጭ ጉዳይ ያለንን አስተሳሰብ በአጭሩ አስቀምጦን በነዚህ ቁልፍ ጥያቄዎች ላይ ለማተኮር እንሞክራለን።

3. በሽግግር አማራጭ ወደ በልጣን አማራጭ

አሁን ባለንበት ወቅት ዋና ጭንቀታችንና ትኩረታችን ለኢትዮጵያ ህዝብ የሽግግር አማራጭ እንድ የበልጣን አማራጭ ማቅረብ ላይ ሊሆን አይችልም። ትኩረታችን ሁሉ ሀብረተሰባችንም ሆነ ተቃዋሚ ሃይሎች በሙሉ ተጠቃለው በበልጣን ላይ ከአለው መንግስት በሚለዩበት የዴሞክራሲ ጥያቄ ዙሪያ ተሰባስበን ተደራጅተንና ሀብረተሰባችንን አደራጅተን ለመታገል የምንችልበት ደረጃ ላይ መድረስ ይሆንበታል። ይህ ማለት ቅድሚያ ሰጥተን በዚህ የሽግግር አማራጭ ዙሪያ በፖለቲካውም ሆነ በዲፕሎማሲው መስክ በጋራ ተንቀሳቅሶ የህዝባችን ሀገር እንድ ከፍተኛ ደረጃ ለማድረስ እንሰራ ማለት እንጂ የወያኔን መንግስት አስወግዶ በቦታው ሌላ መንግስት የመሰየሙ ጉዳይ ጨርሶ አጀንዳችን ውስጥ መግባት የለበትም ማለት አይደለም። መግባት አለበት። እዚህ ላይ ግን ሶስት ነገሮች ግልጽ መሆን ይኖርባቸዋል።

መጀመሪያ የሽግግር አማራጭ ማቅረቡ ላይ እናተኩር ማለት ይህንን ስርአት የሚቃወሙ ዴሞክራሲያዊ ሀይሎች በሙሉ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ እንዲጠራና በዚህ ጉባኤ አማካኝነት እንድ ከማንኛውም ይሁን ከማንኛውም መንግስት ቁጥጥር ውጭ የሆነ ሀብረተሰቡ ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለመሸጋገር የሚሰራበት አካል እንዲቋቋም ህዝባችንን በዚህ ባንድ ጥያቄ ዙሪያ አንቀሳቅሰንና አታግለን በወያኔ/ኢህአዴግ አመራርና በኢትዮጵያ ሀብረተሰብ መሃከል ለዴሞክራሲያዊ ሽግግር የሚያመች የሃይል ሚዛን እንፍጠር ማለት ነው። አሁን ያለው ውዥንብር ጠርቶ፤ ሁሉም በአንድ የጋራ አማራጭ ዙሪያ ህዝባችንን እንቀሳቅሶ ይህ የሃይል ሚዛን ከተፈጠረ ሊቀርብ የማይችል ጥያቄ አይኖርም።

ሁለተኛ ይህንን የሃይል ሚዛን ለመፍጠር በጋራ ታግለን ህዝባችንን ማታገል የምንችለው ዛሬ እኛ፤ ባጠቃላይ ሀብረተሰባችንና ሌላው ቀርቶ አለም አቀፉ ኮሙኒቲ ባንድ በኩል የወያኔ/ኢህአዴግ እንጃዎች ደግሞ በሌላ በኩል ተሰፈንጥረው በቆሙባቸው የዴሞክራሲና የብሄራዊ ውይይት ጥያቄዎች ሰንንቀሳቀሰ ብቻ ነው። አማራጭ አቅርቦ ሲባል እኛ መሬት የግል እንላለን ወያኔዎች የመንግስት ይላሉ፤ እኛ «ሃቀኛ የሆነ» የነጻ ገበያ ኢኮኖሚ እንላለን ወያኔዎች ውሸታቸውን ነው፤ የኛ ራሳይ ይኸ ነው የወያኔዎች ግን ያኛው ነው ከሚሉ ወገናዊ ጥያቄዎች ከተነሳን ወገናዊ እንጂ የጋራ አማራጭ ማቅረብ አንችልም። ለዚህም ምክንያቱ በጣም አጭርና ግልጽ ይመስለናል።

መኳሪን የወያኔን ህገ መንግስት ሙሉ ይቃወማል። ሌሎች ተቃዋሚ ሃይሎች በአንዳንድ ነጥቦች ላይ ብቻ ይቃወሙታል። ሌሎች ተቃዋሚ ሃይሎች ደግሞ ችግሩ ከህገ መንግስቱ ላይሆን በተግባር ባለመዋሉ ነው ይላሉ። በመሬት ጥያቄ፤ ነጻ ገበያ በሚባለውና በሌሎች መሰረታዊ ጥያቄዎችም ላይ እንደዚሁ በተቃዋሚ ሃይሎች መሃከል ወገናዊ የሆኑ አቋሞች አሉ። መድበለ ፓርቲ ስርአት ካልን ደግሞ እነዚህን ልዩነቶች በጸጋ መቀበል ያስፈልጋል። እነዚህ ወገናዊ አቋሞች እንደ ዴሞክራሲና ብሄራዊ ውይይት ጥያቄዎች ተቃዋሚዎችና ሀብረተሰባችን በሙሉ በአንድ በኩል ህወሃት/ኢህአዴግና ደጋፊዎቹ ደግሞ በሌላ በኩል የተፋጠጡባቸው ጥያቄዎች ስላልሆኑ በነሱ ላይ ተመርኩ

ዘን የጋራ የሆነ የሽግግር አማራጭ ማቅረብ አንችልም። ሁላችንም በጋራ ልናቀርበውና ልንታገልለት የምንችለው አማራጭ ህብረተሰባችን ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ተሸጋግሮ ከሚቀርቡለት የተለያዩ አማራጮች (ወያኔ/ኢህአዴግ ከሚያቀርበው አማራጭ ጭምር) ያሻውን በነጻ ሊመርጥ የሚችልበትን መድረክ የማመቻቸት አማራጭ ነው። ይህ ካልሆነና ወገናዊ በሆነ «አማራጭ» ተንቀሳቅሶን፤ ይህንንም «አማራጭ» ለባላዳን አቅርበን፤ በትግል ላይ ላለው ህዝባችን ጀርባ ሰጥተን ሊኖርም ላይኖርም የሚችል «የሰልጣን ክፍተት» ለመድፈን ብቻ የምንሯሯጥ ከሆነ አይሳካም እንጂ ቢሳካም እንኳን ለሀገራችን የውሃ ቅዳ ውሃ መልስ ጉዞ እንደሚሆን ለኛ ከወዲሁ ግልጽ ነው።

ሶስተኛ በወገናዊ «አማራጮች» ዙሪያ መንቀሳቀስ ትተን ከሁሉም ከሁሉም በፊት በዴሞክራሲያዊ ሽግግር ጥያቄ በጋራ ተንቀሳቅሰን ለዴሞክራሲ የሚያመች የሃይል ሚዛን ለመፍጠር በጋራ እንዋደቅ ስለተባለ ሃገሪቱን ወደ ባስከባድ ቀውስ ሊወስድ የሚችል ክፍተት ሊከሰት ስለሚችል ያንን የሰልጣን ክፍተት የመድፈን ጉዳይ በትግል እጀንዳችን ውስጥ መኖር የለበትም ማለት አይደለም። እንዲያውም ባስቸኳይ ያለንበት አደገኛ ውዥብር እንዲጠራ በአለ በሌለ ሃይላችን እንረባረብ፤ ግልጽ የሆነ የሽግግር አማራጭ ይዘን በጋራ እንንቀሳቀስ የምንለው አንዱም ምክንያት ለዚህ ነው። አደገኛ ክፍተት ቢከሰት በሆነ ታሪክ አጋጣሚ በሆነ የራቅም ሆነ የቅርብ ባለድ ሃይል ድጋፍ የሆነ ወገናዊ ሃይል አዲስ አበባን ተቆጣጠርቲ ብሎ ከተቃዋሚዎችም ሆነ ከህብረተሰቡ አንዳንድ ደካሞችን ከጎኑ አሰልፎ እንደገና የለንደኑን ጉባኤ «የሽግግር ሂደት» እደግምላችኋለሁ። እንዳይል ከፈለግን ዛሬ ነገ ሳንል ህብረተሰባችንን በሽግግር አማራጫችን ዙሪያ አሰባስበን ለእንዲህ አይነቱ አደገኛ ሂደት በሩን መዝጋት ይኖርብናል።

በዚህ መልክ እኛም ህብረተሰባችንም በተጠንቀቅ ከቆምን የተባለው አደገኛ ክፍተት ቢፈጠር ወይም ደግሞ የብሄራዊ ውይይትን ሂደት አሻፈረኝ በሚል አቋሙ ጸንቶ ወያኔ ሃገራችንን ወደ ጥፋትይዞ የመንጎድ ሂደቱን ከቀጠለ በህዝብ ትግል ከሰልጣን የሚወገድበትን ሁኔታ ማመቻቸትና በሽግግሩ ሂደት ውስጥ እጁን የማያስገባና ወሳኝ በሆኑ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊና ዲፕሎማሲያዊ ጥያቄዎች ምንም አይነት ዘላቂነት ያላቸው ውሳኔዎች የማድረግ ሰልጣን የሌለው ጊዜያዊ አስተዳደር ለመስየም መዘጋጀት የሽግግር አማራጫችን አንዱ ገጽታ መሆን ይኖርበታል።

4. ሽግግር ሲባል የሚሸጋገረው ህብረተሰባችን በሙሉ መሆን አለበት

በዚህ ጥያቄ ላይ ከ1985ቱ የመጀመሪያው የፓሪስ ጉባኤ ወዲህ ዴሞክራሲያዊ ተቃዋሚ ሃይሎች ግልጽ የሆነ አቋም አላቸው ብለን እንገምታለን። የፓሪስ ጥሪ በተግባር ለማዋል «ሰላምና ለርቅ ለገር ለቀፍ ገቢ አስተግቦሪ ኮሚቴ» በሚል መጠሪያ ተቋቁሞ ያዲስ አበባውን ጉባኤ ለማዘጋጀት ላሰር ወራት

ያህል የሰራው የሰባት ዋና ዋና ተቃዋሚ ድርጅቶች ማለትም የኢ.ዴ.ሃቅ፣ የመህን፣ የአርዱፍ፣ የኦነግ፣ የደቡብ ህዝቦች ህብረት፣ የህብረብሄር ኮንግረስ ፓቲና የትግራይ ትግርኝ ኢትዮጵያ ተወካዮች የነበሩበት ኮሚቴ ሀገራችን ስለሚሰፈልጋት የሽግግር አይነት ምንነት በተደጋጋሚ ስብሰባዎችና ሰፋፊ ክርክር አድርጎ ባወጣው መግለጫ

«ዛሬ ኢትዮጵያና የኢትዮጵያ ህዝብ የሚያስፈልጋቸው ሽግግር አንዱ የፖለቲካ ሃይል ሌላውን የፖለቲካ ሃይል የሚተካበት ወይም ደግሞ አንድ ጊዜ ያዊ መንግስት ወደቋሚነት የሚሸጋገርበት ሂደት አይደለም። የሚያስፈልገን ሽግግር ህብረተሰቡ በመሉ ከአንድ ጸረ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ወደ ተሻለና የመላውን ህዝብ ቅባሉት ወደአገን ስርአት የምንሄድበት ሽግግር ነው። በሁለቱ አስተሳሰቦች መሃከል ይህ ነው የማይባል ልዩነት አለ። በጸረ ዴሞክራሲያዊ ሂደት፤ ባጠራጣሪ ህገ መንግስት፤ በተጭበረበረ ምርጫ ዞር ዞር ደግሞ ይህንን ሁሉ በጊዜያዊ ወታደራዊ የበላይነት ላይ አስመርኩዞ አንድ ጊዜያዊ መንግስት ራሱን ወደ ቋሚነት ሊያሸጋገር ይችላል። ህብረተሰቡን ሳይይዝ። ብቻውን። ይህ ገን ኢትዮጵያ ካለፈው በሃይል የበላይነት ብቻ ከፈለቀ ጸረ ሰላምና ጸረ ዴሞክራሲ ስርአት ወደ አዲስ ስርአት ተሸጋገረች ማለት እንዳልሆነ ገልጽ ነው። ያለ ዴሞክራሲያዊ ሂደት ወደ ዴሞክራሲ መሸጋገር ይቻላል ማለት ዘበት ነውና። አጫፋሪና ጥቃቅን የሆኑ ክስተቶችን ወደ ጎን ብንተዋቸው ዛሬ በኢትዮጵያ ህብረተሰብ ፊት የተደቀኑት ሁለት መሰረታዊ አግራጮች እነዚህ ብቻ ናቸው።»

በአጭሩ ሰባቱ የፓሪስ አንድ ጠንባሽ ድርጅቶች ለማተኮር የፈለጉበት ዋና ቁም ነገር ከህብረተሰቡ ተሳትፎ ውጭና እሱን ወደጎን ትቶ የተወሰኑ ሃይሎችን ለስልጣን የሚያበቃ ቅብብሎሽ ላይ አልነበረም። ትኩረቱ የሽግግሩን ዘመን ዴሞክራሲና መረጋጋት በሰፊነት አካባቢ ህብረተሰባችን ስላለፈውና ስለመጭው በረጋ መንፈስ ለመወያየት ፋታ አገኝቶ የራሱን እድል በራሱ የሚወስን በት የታሪክ ወቅት ማድረግ ላይ ነበር። በመኢሶን እምነት ዛሬም የትኩረት ትኩረታችን በዚህ መልክ ህብረተሰባችንን እንዳለ ከጸረዴሞክራሲና አመጽ ስርአት ወደ ዴሞክራሲያዊና ሰላማዊ ስርአት ማሸጋገሩ ላይ መሆን አለበት። ዛሬ ከመቸውም ጊዜ ይበልጥ በዚህ ለዚች አገር ሰላም፣ ለህልውናዋና ለህዝቦቿዋ ወንድማማችነት የቅድሚያ ቅድሚያ የሚሰጥ አቋም ላይ ጸንቶ መቆም ያስፈልጋል ስንል ሁለት ዋና ዋና ምክንያቶች አሉን።

የመጀመሪያው ምክንያት ካለፉት ህብረተሰቡን ሳይዙ በጠባብና ወገናዊ መንፈስ ተካሄዱ ከተባሉት «ሽግግሮች» እኛም የኢትዮጵያም ህዝብ የቀሰምነው መራራ ትምህርት ነው። ሁለተኛው ምክንያት ደግሞ ከነዚህ ሽግግሮች ተገቢ ትምህርት ቀስመን በእርግጥ ህብረተሰባችንን ይዘን እንሸጋገር ብለን በሃቅ ከተነሳን ሀገራችን ከመቸውም ጊዜ በተሻለ ሁኔታ ለእንዲህ አይነቱ አጠቃላይ የሽግግር ሂደት ዝግጁ መሆኗ ማየት ለሚፈልጉ ሁሉ ግልጽ ነው ብለን ስለምናምን ነው።

ባለፉት ሃያ ሰባት አመታት ሽግግር ለየተባሉ በፖለቲካ ሃይሎች የሰልጣን ትንንቅና ርክክቦሽ ላይ ካተኮሩት ሁለት ሂደቶች ህብረተሰባችን የቀሰማ

ቸው መራራ ትምህርቶች አሉ። ከነዚህ ሃያ ሰባት አመታት አበራ ስምንቱን ራሳቸውን ግዚያዊ ወይም የሽግግር መንግስት እያሉ በሰየሙ መንግስታት ስር አላልፈናል። እነዚህ ረጅም አመታት ጊዜያዊ የበላይነት የያዙ ሃይሎች ይህንን የበላይነታቸውን ዘላቂ ለማድረግ ተቀናቃኞቻቸውን ሁሉ ወግተውና አዳክመው «ድል የመቱባቸው»፤ በዚህ «ድል» ተጠቅመው በመሰላቸው፤ በአሻቸውና እንዳሻቸው ባጸደቋቸው፤ ህገመንግስታት አማካኝነት ህብረተሰቡን ወደዴሞክራሲ ሳይሆን ራሳቸውን ከጊዜያዊነት ወደ ቋሚ መንግስትነት ለማሸጋገር የተጠቀሙባቸው አመታት ናቸው።

ከፊውዳሉ ስርአት ወደደርግ የተደረገው ሽግግር የተጀመረው ባንድ በኩል የህዝባችንን መሰረታዊ የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊ፣ የብሄር ችግሮች እንኳን መፍታት ቀርቶ ለመቅረፍም አስፈላጊ የሆኑትን ጥገናዊ ለውጦች ለማድረግ አቅሙም፤ እይታውም ፍላጎቱም የሌለው ያረጀ ያፈጀ ስርአትና በሌላ በኩል ደግሞ እንዲህ እይቶቹን ጥገናዊ ለውጦች አልታሰቡም እንጂ ቢታሰቡ እንኳን ከወዲሁ አሻፈረኝ ብሎ ለስር ነቀልና አብዮታዊ ለውጥ የተነሳሳ አብዮታዊ ትውልድ የተፋጠሙበት የከፍተኛ ማህበራዊ ቀውስና የትርምስ ሽግግር ነበር።

ከሙሶሊኒ ወረራ በፊት «ጀነሰ ደ ኢትዮፒ» (ወይም የኢትዮጵያ ወጣት) ተብሎ ይታወቅ በነበረው ድርጅት ዙሪያ ተሰባስቦ በጊዜው የለውጥ አራማጅ ከነበሩት ከእኔ ሃይለ ሰላሴ ጎን ተሰልፎ የነበረው የለውጥ አራማጅ ምሁር ሃይል በወረራው ወቅት ሆነ ተብሎ በተፈጸመበት ጭፍጨፋ የተነሳ እስከ አርባ ዎቹና አምሳዎቹ አመታት ድረስ ሀገራችንን ቢሰማት የነበረው «የትውልድ ክፍተት» (ጀነራሽን ጋፕ) በነበረበት ሁኔታ አዲስ «ለዘመናዊ ሰልጣኔ» ቆሜያለሁ ተት» (ጀነራሽን ጋፕ) በነበረበት ሁኔታ አዲስ «ለዘመናዊ ሰልጣኔ» ቆሜያለሁ ተት» የሚለው «የተማሩ ወጣቶች» ትውልድ ገና በእንጭጭ ነበር። በዚህ ሁኔታ በሁለቱ ተፋላሚዎች መሃል ይህ «የተማሩ ወጣቶች» ትውልድ ሶስተኛ አማራጭ አቅርቦ ያንን በሁለቱ ተፋጣጭ ሃይሎች ላይ ለመጫን ህልሙ፤ ፕሮጀክቱና አገር ፍቅሩ ቢኖረው እንኳን ይህንን ለመተግበር የሚያስችለው እዚህ ግባ የሚባል ማህበራዊ መሰረት አልነበረውም።

ከተመሰረቱ ገና በድሰትና ሶስት አመታት ብቻ ያስቆጠሩትና ገና ከፈለቁ በት የተማሪ ንቅናቄ በቅጡ ያልተላቀቁት መኢሶንና ኢህአፓ ኢትዮጵያን ከፊውዳል ጨለማ በአመጽና በትርምስ በማላቀቅ ላይ የነበረውን ግብታዊ የህዝብ አብዮት ማለበል ሊቆጣጠሩት ቀርቶ በቅጡ እንኳን ለመምራት የሚያስችላቸው የትግል ልምድም ሆነ ተመክሮ፣ የድርጅት ብስለትም ሆነ ጥንካሬ አልነበራቸውም። በዚህ ሁኔታ የነበረውን ክፍተት በጊዜው የተደራጀው ሃይል ወታደሩ ቢሞላው ምንም የሚያስደንቅ አልነበረም። በጊዜው ቀርቦ የነበረው መሰረታዊ ጥያቄወታደራዊው መንግስት «በታሪክ አጋጣሚ» በጊዜያዊነት «ለመድፈን ተገደድሁ» ያለውን ክፍተት ሃገራችንና ህብረተሰባችን እንዴት አርገው ሞልተውት ያኔ አይሉ በነበረው የማርክሲስት ርእዮተ አለም ተመርኩዞ ሁሉም አታገለለታለሁ ይልወደነበረው ወደ «ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ መንግስት» ይሸጋገሩ የሚለው መሰረታዊ ጥያቄ ነበር።

ወደዚህ ስርአት እንዴት እንሸጋገር? ለሚለው ጥያቄ መኢሶን በጊዜው «ጸረ ፊውዳሉ ድል የሚገኘው በማያቋርጥ ያብዮት ሂደትና በራሱ በህዝቡ የተደራጀ ሃይል ነው» እያለ በተደጋጋሚ ከአስተጋባው አቋሙ በመነሳት ህዝባ

ችንና ሀብረተሰባችን ውስጥ ገብተን ለተያዘው ጸረ ፊውዳል ትግል መሳሪያ ብቻ ሳይሆኑ ለነገውም «ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ ስርአት» መሰረት የሚሆኑን ተቋማት መገንባቱ ላይ እናተኩር የሚል አቋም ያዘ።

ከዚህም በመነሳት « ዛሬ የፊውዳሉ ስርአት ቀባሪ ብቻ ሳይሆኑ ነገ ሃገራችን ከዚህ ረጅም የትግል ድብልቅልቅና ውሸንፍር በድል አድራጊነት ብቅ ስትል ለሚጸድቀው ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ጽኑ መሰረትና የዚህ ስርአት ተሸካሚ አውታሮች ይሆናሉ» ብሎ ያመነባቸውን የገበሬ፣ የወዝአደርና የከተማ ኦቀሪዎች ማህበራት መሰረት በመጣሉ ተግባር ላይ ተሰማራ (ሰህድ ቁጥር 28 ግንቦት 1968 እ.ም) ለዚህም የእድገት በሀብረት ዘመቻን ሃሳብ ሙሉ በሙሉ ደግፎ ከተንቀሳቀሰ በኋላ ይህ ዘመቻ ሲጠናቀቅ ይህ በወጣቱ የተጀመረው ሀብረተሰቡን የማደራጀት ተግባር መልክ በአለው ሁኔታ እንዲቀጥል በህዝብ ድርጅት ጉዳይ ጊዜያዊ ጽህፈት ቤትና በሌሎች የማደራጀት ትግል መስኮች በሺህ የሚቆጠሩ አባላቱን አሰማራ።

ነገር ግን መኢሶን. በዚህ መልክ ሀብረተሰባችንን መልክ በአለው ሁኔታ በጊዜው ወደሚያምንበት ወደ ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለማሸጋገር እንቀው የያዙትን የተቋማት (ኢንስቲትሸንስ) ክፍተት ለመሙላት ያደረገውና መሳካትም ጀምሮ የነበረው ሙከራ ከወታደራዊው መንግስት አምባገነንነት እያየለ መሄድ ጋር ሩቅ ሊሄድ አልቻለም። ከቁጥጥሩ ውጭ ሀብረተሰባችን ከዳር እስከዳር መደራጀቱ ያስደነገጠው ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግስት የተያያዘው አጥፊ ሂደት ሀብረተሰቡን ሳይሆን ራሱን ወደ ቋሚነት የማሸጋገር ሂደት ስለነበረ ፖለቲካ ተቃዋሚዎቹን ብቻ ባስቃቂ ሽብር ለመደምሰስ መሞከሩ አልበቃውም። ከዚህ ባላነሰ ጭካኔ ህዝባችን በደሙና በከባድ መስዋእትነት የገነባቸውን በተለይ በገጠር የፊውዳሉን ስርአት ለመደምሰስ የተጠቀመባቸውን እነዚህን «የህዝባዊ ሰልጣን አውታሮች» ደምሰሶ ክፍተት መፍጠርና ራሱ ጠፍጥፎ በሚያዋቅራቸው «ህዝባዊ ድርጅቶች» ለመሙላት መሞከር ነበረበት። ያደረገውም ይህንኑ ነው።

በ1970 እ.ም. በከተሞች ይህ ነው የማይባል የሽብር ዘመቻ ተካሂዷል። ምናልባት ብዙ ሰው ልብ የማይለው ነገር ቢኖር ደርግ በዚሁ አመት ሀብረተሰቡን ከዳር እስከዳር ለማዘረከረከ በተያያዘው ሂደት በገጠር ያካሄደውን ከከተማው ቢከፋ እንጂ በምንም አይነት የማይተናነስ የሽብር ዘመቻ ነው። በዚህ አመት 25 ሺህ ደርሰው የነበሩትን የገበሬ ማህበራት ለማፈራረስ በተደረገው እርኩስ ጥረት ሩብ ያህሉ በአመጽ እንዲታጠፉ በመደረጉ ቁጥራቸው ወደ 19698 ወርዶ እንደነበረ ራሱ የደርግ እርሻ ሚኒስቴር ካወጣው ስታቲስቲክ ለመረዳት ይቻላል። በዚህ ጉዳይ ረኔ ለፎር የተባለ ጸሀፊ «ዘ ሄሬቲካል ፊላሎሸን» ብሎ በሰየመው መጽሀፉ በ1970 እ.ም. በተለይ በደቡብ የሃገሪቱ ክፍሎች ከነበሩ የገበሬ ማህበራት መሪዎች መሃከል ከግማሽ በላይ በሃይል ከተመረጡበት የሃላፊ ነት ቦታ እንደተወገዱ ይናገራል። ሌላ አውሮፓዊ ጋዜጠኛ ደግሞ በዚሁ አመት ሃገሪቱን ተዘዋውሮ ከጎበኘ በኋላ «የመጀመሪያው ትውልድ ህዝባዊ ማህበራት» ብሎ የሰየማቸው ድርጅቶች መሪዎች ስለነበሩበት አስቃቂ ሁኔታ በሰጠ ምስክርነት የሚከተለውን አስፍሮ ነበር፤

«የኢትዮጵያን ለስር ቤቶች የሞሉት ዋና ዋና ለስረኞች የአብዮቱ መጀመሪያ አመታት ምስቅልቅልና ትርምስ ወደ ግንባር ቀደምነት የወረወራቸው በሸህ የሚቆጠሩ ወጣቶች፣ ያካባቢ መሪዎች፣ የገበሬ ተመራጮችና የመያ ማህበራት መሪዎች ናቸው። በከተማ ካሉት አብዮታዊ ቡድኖች ርቀው፣ የመሬቱ አዋጅ ለንደሌክስትሪክ የገፈተራቸውና ይህንን አዋጅ በመደገፍ የተንቀሳቀሱት፣ በትምህርት ያገኙት የፖለቲካ ንቃት ይህን ያህል ባይሆንም ስለ አካባቢያቸውና ከአብራሁ ስለወጡት ህዝብ ብርቱ የሆነ ግንባቢ ያላቸው ለነዚህ የመጀመሪያው የህዝባዊ ድርጅቶች ትውልድ መሪዎች ድርጅቶቻቸውን ከመንግስት ቁጥጥርነጽ አድርገው የፈጠሩላቸውን አብዮታዊ ሀጎች ቃል በቃል ተርጉመው በመቀበላቸው የጭፍጨፋውን ገፈት በመቅመስ ላይ ይገኛሉ።» (አለማየሁ ገርማ «ታጥቦ ጭቃ» በተሰኘው ጥናታዊ ጽሁፍ ለንደጠቀሰው በአዲሲቱ ኢትዮጵያ ለንደኛ አመት ቁጥር 1 ሚያዝያ 1977 አ.ም.)

በአጭሩ የደርግ «ሽግግር» ሂደት አብዮቱ መጀመሪያ ምእራፍ ላይ ለንደተሞከረው ህብረተሰቡ ራሱ በመሰለው ለየተደራጀ የነበረውን የዴሞክራሲያዊ ተቋማት ክፍተት ለንዲሞላ የተበጀ ስለአልነበረ ደርግ ህብረተሰቡን ሳይይዝ ብቻ ሳይሆን ለንዲያውም አገሪቱን መልሶ በማዘረከረክ ለነዚህን «የህዝባዊ ሰልጣን አውታሮች» ባመጽና በጭፍጨፋ ደምበሶ ራሱን ከጊዜያዊነት ወደ ቋሚነት ለማሸጋገር በቃ። የተካሄዱትም ጸረ ደርግ ትግሎች ህብረተሰቡን ወደ ዴሞክራሲ ለማሸጋገር ከአለት አለት የፈራረሰው መልሶ ለየተደራጀ ለንዲሄድ ማድረግ ላይ ያተኮሩ ትግሎች አልነበሩም። ለነዚህ ትግሎች የተካሄዱት ይኸ ሁሉ ደርግን ጥለን ሰልጣን ሰንይዝ ይደርሳል በሚል ለምኑትና ከድል በኋላ ህብረተሰቡን ወደ ዴሞክራሲ በማዘከትነት ለናሽጋግረዋለን በሚል አላማ ስለነበረ በዋና ገጽታቸው የፖለቲካ ሰልጣን ላይ ያተኮሩ ትግሎች ነበሩ።

ከደርግ ወደ ወያኔዎች በተደረገው የሽግግር ሂደት በእርግጥ ሃገራችንና ህብረተሰባችን «ወደዴሞክራሲያዊ ስርአት» ለማሸጋገር የሚል የደፈና ስምምነት ነበር። ነገር ግን ባንድ በኩል ከእርስ በርስ ጦርነቱ ለሸናፊነት በወጣው ወያኔና በሌላ በኩል ደግሞ በጸረ ደርግ አቋም ተሰልፈው በነበሩት ሌሎች ተቃዋሚ ሃይሎች መሃከል «ምን ላይነት ዴሞክራሲ?» በሚለው ጥያቄ ላይ ዛሬም ያልተፈቀደ መሰረታዊ ልዩነቶች ነበሩ። ከዚህ በተጨማሪም አሸጋጋሪው ማንነት? የሚለው ጥያቄም ለንደዚሁ አወዛጋቢ ነበር። በነዚህ መሰረታዊ ጥያቄዎች ላይ የህወሃት ለመራራ በልፈፋ ደረጃና በተለይ ባለዳንን ለማጭበርበር ካንገት በላይ ይችን አገር ወደ መድበለ ፓርቲ ስርአት አሸጋግራለሁ ይል ለንደነበረ ይታወቃል። ነገር ግን ሰልጣን ከመያዛቸው ጥቂት ወራት ቀደም ብለው የአልባንያ አይነት ኮሙኒስት ስርአት ለያደነቁ በይፋ ለምእራብ ጋዜጦች ቃለ ምልልስ ይሰጡ የነበሩት ለነ አቶ መለስ ዜናዊ «መድበለ ፓርቲ ስርአት» ሲሉ የዴሞክራሲ ላይታቸው ከነባሩ የመደብ ይዘት ያልተላቀቀ ስለነበረ ብዙ ፓርቲዎች ማቋቋምን የተለያዩ ፓርቲዎችን ከማቋቋም ጋር ሆነ ብሎ የሚያምታታ ላይታ ለንደነበረ (አሁንም ለንደሆነ) ለኛ በጣም ግልጽ ነው።

በዚህ መልክ ሀገራችንንና ሀብረተሰባችንን ወይም እንደምናሸጋገር እንደ አይነት አስተሳሰብ በሌለበት ሁኔታ በእርግጥ ሽግግር ከተባለ የዚህ ሃላፊነት ላንድ በዴሞክራሲ ጥያቄ የተንሸዋረረ አቋምላለው ሃይል መተው አይ ገኛ እንደሆነ በወቅቱ ለሁላችንም ግልጽ ነበር። ይህንን የተገነዘቡ ተቃዋሚ ሃይሎች የታገሉትም እንደ «ሁሉን አቀፍ የሽግግር መንግስት» እንዲቋቋም እንደነበረ ይታወቃል። ህወሃት ራሱ ወደ አዲስ አበባ በሚገባበባቸው ወራት ሌላው ቀርቶ ሊሰጋገም የሚጨምር «ከሁሉም የፖለቲካ ሃይሎች የተውጣጣ የሽግግር መንግስት» ማቋቋም እንደሚያስፈልግ አምንበታለሁ ይል እንደነበረ የሚታወስ ነው። ይህ ከሁሉም የተውጣጣ የሽግግር መንግስት በተወሰነ የጊዜ ገደብ ነጻና ርትክዊ ምርጫ አዘጋጅቶ በህዝብ ለተመረጠው ሃይል ስልጣኑን ማስረከብ የሚል አጠቃላይ ስምምነትም ነበር። ነገር ግን ይህንን አይነቱን መልካም የሽግግር ሂደት ለመተግበር በጦር ሜዳ ድል እየተጎናጸፉ የመጡት ጦረኞች ፈቃደኞች አልነበሩም።

በተለይ ደግሞ «በኮሙኒስቱ ደርግ» ጥላቻ ተነሳሰተው ሃያላን መንግስታት በጎናቸው በቆሙበት ሁኔታ ይህንን የጦረኞቹን «የበጎ ፈቃድ» ጉድለት አካካሪ ወያኔንም ሽላብያንም በጎናቸው የተሰለፉትን ሃያላንንም ተቋቋሞ ሃገሪቱን በእርግጥ ወደ ዴሞክራሲ ለማሸጋገር የሚችል የተደራጀ ሃይል በሀብረተሰባችን ውስጥ አልነበረም። እርግጥ ደርግ ለአስራ ሰባት አመት ፓርቲ፣ ህዝባዊ ድርጅት ወዘተ እያለ በዴሞክራሲና ከፍ ብለን እንዳየነው «በመጀመሪያው ትውልድ ህዝባዊ ማህበራት» መቃብር ላይ የራሱን መዋቅሮች በመትከሉ ሀገራችንና ሀብረተሰባችን «የተደራጁ» ይመስሉ ነበር። ነገር ግን ሊሰጋገን ከማዋቀር ጋር የተሞከረው ጉዞ በተጨማሪ ሲታይ የግንባታ ሳይሆን አገርንና ሀብረተሰብን የማፈራረስና የማፍረከረከ ሂደት ነበር ማለት ይቻላል።

በዚህ ሁኔታ የወያኔ መንግስት አዲስ አበባን ሲቆጣጠር ሀገሪቱን እኔ በመሰለኝ እኔ ወደ መሰለኝ በርካት እኔው አሸጋግራለሁ፤ የኢኮኖሚና ማህበራዊ ፖሊሲዎችን እኔው በመሰለኝ፤ እኔው እንደመሰለኝ አቀይሳለሁ ከሚሉ ወቅታዊና «ቀላል» ከሚመስሉ ጥያቄዎች አልፎ የሃገራችንን ህልውና በሚመለከተው የኢርትራ ጥያቄ ላይ ያሻውንና የመሰለውን አቋም በተግባር ማዋል የቻለው ባንድ ዋና ምክንያት ይመስለናል። ይህ ሃይል አዲስ አበባን ሲቆጣጠር በከተማይቱ ያገኘው የሰልጣን ከፍተኛ ብቻ አልነበረም። የደርግ የሽግግር ሂደት ሀብረተሰቡን እያፈራረሰ ባሸዋ ላይ የገነባቸው ተቋማት «እንደ ካርታ ግንብ» በመፈራረላቸው በሃገራችን ከባድ የሽግግር ከፍተኛም ነበር።

በሰላማዊ ዘዴ ትግላቸውን ያራምዱ የነበሩት የፖለቲካ ሃይሎችም ይህንን ከፍተኛ የመሙላት አቅም አልነበራቸውም። በእንጭጭ ደረጃ ናቸው እንኳን ሊባሉ የሚችሉ የሲቢዝ ማህበረሰብ ድርጅቶች አልነበሩም። በአሜሪካናት ዋና አቀነባባሪነት ለንደን ላይ የተከናወነው ሽግግር ዋና አላማው የደርግን መንግስት አፍርሶ ወያኔን በሰልጣን ላይ ማውጣትና የኢርትራን የመገንጠል ሂደት ማመቻቸት እንደ ቀደም ሲል በነበሩት ሁለት ሶስት ወራት እንኳን ሲባል እንደነበረው «ከሁሉም የፖለቲካ ሃይሎች የተውጣጣ» የሽግግር መንግስት የማቋቋም አላማ አልነበረውም። የለንደኑ ጉባኤ የመከረው አሸናፊዎቹ ግንባሮች

በዚህ በፈራረስ ቤት ወያኔ ባዲስ አበባ ሻለብያ በአስመራ ሰልጣን ሰለሚይ ዙበት ሁኔታ ብቻ ነበር።

ሲቪክ ማህበረሰቡ ቀርቶ ተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲዎች የማይሳተፉበት ባሸናፊና ተሸናፊ መሀከል የተከናወነ ይህ የሰልጣን ርክክቦሽ ከተደረገ በኋላ ለኢትዮጵያ ህዝቦች ቁልፍ የሆነው የሽግግር ጥያቄ ሃላፊነት ለወያኔ ተሰጥቶ በዚሁ በወያኔ ዋና መሪነትና በይድረስ ይድረስ በወያኔ ምስል በተጠፈጠፉ «የፖለቲካ ፓርቲዎች» ተባባሪነት አሁንም ልክ እንደሰንደኑ ጉባኤ እንኳን የሲቪክ ማህበረሰብ ማንም ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅት እንዳይሳተፍበት ዝግ የሆነ «ሁለንአቀፍ» በሚል ሰያሜ ጉባኤ ተካሂዶ «የሽግግር መንግስት» ተቋቋመ። በዚህ ምህብረተሰባችንን ሳይሆን ያለውን የሽግግር ተብየ መንግስት ወደ ቋሚ መንግስትነት የማሸጋገሩ ሂደት ተጀመረ። ከአራት አመታት በኋላ ምንም እንኳን ምእራባውያን «ዴሞክራሲያዊ» ብለው ቢያሞክሹትም በይዘቱ የ1936 አ.ም. የሰታሊንና የ1987 አ.ም. የኮለኔል መንግስቱ ሃይለማርያም ህገ መንግስታት ፎቶ ኮፒ የሆነ ሰነድ በሃገራችን ላይ ተጭኖ የሽግግሩ ሂደት ተጠናቀቀ ተባለ። የቀረውን ሁላችንም የምናውቀው ነው።

ዛሬ ከሰንደኑ ጉባኤ ጉድለቶችም ሆነ ከሃገራችን «የሽግግሮች» ታሪክ መቅሰም ያለብን ትምህርት ሽግግር ባመጽ፤ ጊዜያዊ የበላይነት ያገኘው ወገን የፖለቲካ ተፋላሚውን ብቻ ሳይሆን ጠቅላላውን ህብረተሰቡን አስከ ወዲያኛው «አሸናፊ» በሚልበት ፍጥጫ፤ ባሸናፊና ተሸናፊ መሃከል ወይም ደግሞ በባላን አቀነባባሪነትና አስተናጋጅነት «አሉ» በሚባሉ ጥቂት የፖለቲካ ሃይሎች መሃከል በዝግ ችሎት የሚደረግ የሰልጣን ቅብብሎሽ ላይ ማተኮር የለበትም የሚለው ትምህርት ነው። ከዚህ ይልቅ ሽግግሩ አስከተቻለ ድረስ በሰም ምነት፤ «በኮምፕሮሚዝ» እንዲከናወን፤ ህብረተሰባችንም በዚህ የሽግግር ወቅት በአያንዳንዱ ቀን ይበልጥ ዴሞክራቲክና ይበልጥ የተረጋጋ መልክ እየያዘ፤ ህዝባችን በአያንዳንዱ ቀን ይበልጥ ንቁ ተሳትፎ እያደረገና ይበልጥ እየተደራጀ፤ ለመጭው የተሻለ ስርአት ይበልጥ ራሱን እያመቻቸ የሚሄድበት የታሪክ ወቅት እንዲሆን መታገል ያስፈልጋል ማለት ነው። ዴሞክራሲያዊ የተባለው ስርአት በሁሉም ተሳትፎ በሽግግሩ ወቅት ከአለት አለት እየዳበረና ስር እየሰደደ የሚሄድ እንጅ የሽግግሩ ዘመን ሲያከትም የሚጀመር ወይም ደግሞ የሂደቱ መቋጠ ሪያ መሆን ከሚገባው ምርጫ የሚፈልቅ ስርአት አይሆንም። ይህ ንን ካልን ዘንዳ አሸጋጋሪው ማነው? ወደሚለው መሰረታዊ ጥያቄ ስንመጣ መልሱ ግልጽ ሆኖለናገኘዋለን።

5. ህብረተሰባችን ራሱን ማሸጋገር የሚችለበት ደረጃ ላይ ይገኛል

ተሸጋጋሪው ህብረተሰባችን እንደአለ እንደመሆኑ መጠን አሸጋጋሪውም ራሱ ህብረተሰቡ መሆን ይገባዋል እንላለን። ይህ እንዲሆን ከተፈለገ ደግሞ ከፍተኛ ያወሳነው የጊዜያዊ አስተዳደር ጉዳይ እንደተጠበቀ ሆኖ የዚህ ሽግግር ሃላፊነት ለማንም ይሁን ለማን «ሃገሪቱን ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት አሸጋግራ

ለሁ» ብሎ ቃል ለሚገባ ጊዜያዊ ይባል፤ የሽግግር፣ የጥምር ይሁን እንድ « ጠንካራ ዴሞክራሲያዊ ግንባር» ለሚመራው መንግስት የሚተው ጉዳይ መሆን የ ለበትም። ይህ ሃላፊነት እንደ ደቡብ አፍሪካው የሽግግር ሂደት ከማንኛውም መንግስት ውጭ ሆኖ ለሚሰራ፤ ባጠቃላይ የሃገሪቱን የዴሞክራታይዜሽን ሂደት ከ ማንም የፖለቲካም ሆነ ሌላ ሃይል ወገናዊ ቁጥጥር ውጭ በበላይነት ለሚያቅ ድና ለሚያስፈጽም አካል መተው ይኖርበታል።

የአሸጋጋሪነቱ ሃላፊነት ለሀብረተሰቡ በሙሉ ማለትም በዚሁ በሀብረተሰብ ባችን ውስጥ መንግስታዊም ሆኑ ተቃዋሚ የፖለቲካ ሃይሎች፤ ከፖለቲካ ውጭ ላሉ የሲቪክ ዴሞክራሲያዊ ሃይሎችና ከነሱም አልፎ ሁሉም ለሚያከብሩባቸውና ለተስማማባቸው የሃገር ሽግግሎች በነዚህ ሁሉ አማካኝነት ደግሞ ለጠቅላላው ለኢትዮጵያ ህዝብ መተው አለበት እንላለን።/ምንም እንኳን በእጃችን ያለውን ወርቅ እንደ መዳብ ቆጥረን ልብ ባንለውም ቅሱ ሀብረተሰባችን ዛሬ አስፈላጊ የሆነው መድረክ ከተመቻቸለት ከአብራኩ በሚፈልቁ ራሱ በሚቆጣጠራቸው ተቋማትና በነዚህም አማካኝነት ከዳር ድንበር መንደር አስከ አዲስ አበባ ድረስ በየደረጃው በሚያደርገው እንቅስቃሴ በተረጋጋ ሁኔታ እራሱን በራሱ ወደተረጋጋ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለማሸጋገር የሚችልበት ደረጃ ላይ ይገኛል። ይህንን የምንለው ለእንዲህ አይነቱ አጠቃላይ የሽግግር ሂደት ዛሬ ከመቼውም ጊዜ ይበልጥ የተመቻቸ ባለፉት ሁለት የሽግግር ወቅቶች ያልነበረ የታሪክ አጋጣሚ ውስጥ እንገኛለን ብለን በማመናችን ነው።

የመጀመሪያው አዲስና ለሰላማዊ ሽግግር አመቺ ሁኔታ ፈጥሯል የምንለው የታሪክ አጋጣሚ በሁለቱም የሽግግር ወቅቶችም ሆነ ባጠቃላይ በታሪካችን ያልነበሩ አዳዲስ ተቋሞችን መከሰት የሚመለከተው ገጽታ ነው። ዛሬ በውጭ አገር በይፋ በውስጥ ደግሞ በህቡእ መዋቅራቸውን ዘርግተው ከሚንቀሳቀሱት በርካታ ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶች በተጨማሪ በታሪካችን ለመጀመሪያ ጊዜ በሃገሪቱ ውስጥ በህግ ታውቀው የሚንቀሳቀሱና በሚልዩን የሚቆጠር ህዝብ ከጎናቸው ሊያሰልፉ የሚችሉ ተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲዎች አሉ። በውጭ አገሮች በሃገር ጉዳይ ዙሪያ ትግላቸውን በቀጥታ ከፖለቲካ ሳያያይዙ ለሃገርና ለወገን የሚታገሉ የሲቪክ ማህበራት እንዳሸን እየፈሉ ባሉበት ወቅት እንደዚሁ ለመጀመሪያ ጊዜ የሲቪክ ማህበራት ባህል (የኢንጅኑ ክልቸር) በሃገራችንም ምድር ስር እየሰደደ በመሄድ ላይ ነው። በደርዘን የሚቆጠሩ ማህበራት ከመንግስት ውጭና እንዲያውም እንዳንዴ መንግስትን እየተቃወሙ (በዚህም የተነሳ መሪዎቻቸው ለአስራት፣ ለግድያ፣ ለስደትና ለእንግልት እየተጋለጡ) በይፋና በህጋዊ ዘዴ የሚንቀሳቀሱበትና ከፖለቲካ ውጭ ተደራጅቶ ለሃገር፣ለወገን፣ ለመብት፣ ለሙያና ለህጋዊ ጥቅም፣ ለባህላዊ ህልውናና ለመሳሰሉት አላማዎች የመንቀሳቀስ ልምድ እየዳበረ በመሄዱ በሃገሪቱ የዴሞክራሲ ማሰፊን ሂደት ትልቅ ሚና ሊጫወቱ የሚችሉ ማህበራትና ሌሎች ሰብሰቦች ተበራክተዋል። በየአለቱ ለነጻነቱና ለህልውናው እየደማና፣ እየተዋከበ ቢሆንም ዛሬ በሃገራችን በቀደመት የሽግግር ወቅቶች ያልነበረ ከመንግስት ቁጥጥር ነጻ የሆነ ፕሬስ አለ። ገና ሙሉ በሙሉ ያልተሰበረውን የመንግስት ሞኖፖል ለመስበር ከውጭ አገር ጥረት የሚያደርጉ ራድዮ ጣቢያዎች እየተበራከቱ መጥተዋል።

ከነዚህ ሁሉ አዳዲስ ክስተቶች ጋር ተያይዞና ከነሱም ጋር እየተጋ ገዘ ያደገን የሃገራችንን የወደፊት አጠቃላይ አቅጣጫ በተመለከተም ወደመ ድበለ ፓርቲ ዴሞክራሲያዊ ስርአት መሸጋገር አለብን የሚል አጠቃላይ ስምምነት አለ። እርግጥ ዛሬም ቢሆን በዚህ መሰረታዊ ያቅጣጫ ጥያቄ ላይ ባንድ በኩል በተቃዋሚ ሃይሎችና በጠቅላላው በህብረተሰቡ በሌላ በኩል ደግሞ ስልጣን ላይበሚተራመሱት አንጃዎች መሃከል መሰረታዊ የሚባሉ ልዩነቶች አሉ። ነገር ግን ይህ ጥቂት ጸረዴሞክራሲያዊ የሆኑ ሃይሎች ከህብረተሰቡ አፈንግጠው የሚያራምዱት ጸረ ዴሞክራሲያዊ አቋም መሰረታዊውን በሃገሪቱና በህብረተሰባችን ውስጥ ያለውን እውነታ አይቀይረውም። ዛሬ ከነዚህ ጥቂቶች በስተቀር በሃገሪቱ በመንቀሳቀስ ላይ ያሉ ሃይሎች በሙሉ የሰው ልጅ መብቶች ያላንዳችመሸራረፍ ሙሉ በሙሉ የሚከበሩበት፣ የህግ የበላይነት ሙሉ በሙሉ የሚረጋገጥበት፣ የህዝቦቻችን እኩልነትና ወንድማማችነት የሚረጋገጡበት የመድበለ ፓርቲ ስርአት እንዲቋቋም ይጠይቃሉ።

እርግጥ ይህ አይነቱ አስተሳሰብ ከደርግ ወደ ወያኔ በተከናወነው ሽግግር ወቅትም ነበር። ነገር ግን በዚያን ጊዜ በነበረው ሁኔታ ዴሞክራሲያዊ ሃይሎች ይህንን አላማቸውን በተግባር ለመተርጎም የሚያስችላቸው የነቃና የተደራጀ የህብረተሰቡ ድጋፍ አልነበራቸውም። ዛሬ ሰላማዊ ሽግግር ወደ መድበለ ፓርቲ ስርአት የሚለው አላማ መላው የኢትዮጵያ ህዝብ ከዳር አስከዳር ተሰልፎ የሚዋደቅለት አላማ ነው። ከፍ ብለን እንዳልነው በ1983 እ.ም. ወያኔ አዲስለበባ ሲገባ ያገኘው የስልጣን ክፍተት ብቻ ሳይሆን በህብረተሰቡም ውስጥ ያማራጭ ክፍተት ነበር ማለት ቢቻልም፤ ስፍር ቁጥር የሌላቸውን የዴሞክራሲያዊ ሽግግር ሃይሎችና ተቋማት በጋራ እንቀሳቅስን በአይንችን ስር በማካሄድ ላይ ያሉትን ተጋድሎ የተደራጀ አቅጣጫ ማስያዝ ከቻልን ዛሬ ይህ የአማራጭ ክፍተት በህብረተሰባችን ውስጥ የለም ብለን ባፍ ሙሉ መናገር የምንችልበት ወቅት ውስጥ እንገኛለን።

በደርዘን የሚቆጠሩ በይፋ በህቡእ፣ በህገወጥና በህጋዊ ዘዴ፤ በሰላማዊና በትጥቅ ትግል ይህንን አላማ እናራምዳለን የሚሉ በውጭም ሆነ በሃገር ውስጥ የሚንቀሳቀሱ የፖለቲካ ድርጅቶች እያሉ፤ በመቶ የሚቆጠሩ በውስጥም በውጭም ለዚህ ለሰላማዊና ዴሞክራሲያዊ ሂደት የሚዋደቁ የሲቪክ ማህበረሰብ ሰብሰቦች እየተበራከቱ፤ በዴሞክራሲያዊ ምርጫ ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለመሸጋገር የወያኔን ታጣቂዎችና አብሪተኞች ካድሬዎች ባዶ እጃቸውን ለመቋቋም በሚሊዮን እየተቆጠሩ ዜጎች በወኔና በድፍረት በተነሳሱበት ህብረተሰብ፤ ወጣቶቻችን የብሄርገና የክልልን አጥር ሰባብረው ባንድነት ለመቆምና ለመሰዋት ያላቸውን የትግል መንፈስ በአባዩበት ሁኔታ፤ ከዚህ በተጨማሪ ደግሞ በብሄራዊ ውይይት ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት የሚለው አቋማችን ከዳር አስከዳር ድጋፍ ባገኘበት አለም አቀፍ አካባቢ የሃገራችን ችግር የአማራጭ ክፍተት ችግር ነው ብለን እናምንም። ያለነበት ችግር ይህንን ሁሉ በጎ ሃይል ወደ አንድ የጋራ አቅጣጫ መርቶ ዛሬ የተከፋፈለውንና የተዳከመውን የወያኔ/ኢህአዴግ መንግስት በህዝብ ሃይል ወደ ብሄራዊ ውይይት ሊያመጣ የሚችል፣ ይህን አሻፈረኝ ካለ ደግሞ ይህንን መንግስት በህዝብ ትግል አስወግዶ ሃገሪቱን የሚያድን ማንም ሊበገረው የማይችል አንድ አወንታዊ ሃይል የማድረግ ችግር ብቻ ነው።

ሃገራችን ወደ ደህንነት

6. ሽግግር እንዴት? በሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና በዴሞክራሲ ሂደት ኮሚሽን

ከመጀመሪያው የፓሪስ ጉባኤና በዚህ ጉባኤ በተላለፈው ጥሪ መሰረት በሰባቱ የፓሪስ ጥሪ ጠንሳሽ ድርጅቶች አስተባባሪነት የተጠራው ያዲስ አበባ የሰላምና እርቅ ጉባኤ፣ የዚህ ጉባኤ ውጤት የሆነው አማራጭ ሃይሎች ምክር ቤት ያወጣው «ለአዲስ ዴሞክራሲያዊ ጅማሮ» ሰነድ፣ ከዚያም ተከትሎ የተዘጋጀው ሁለተኛው የፓሪስ ጉባኤና ያስተላለፈው የብሄራዊ ውይይትና የሰላማዊ ሽግግር ጥሪ፣ የፓሪስ ሁለት የኢተፓድህ «የዴሞክራሲ ሂደትና የነጻ ምርጫ ትልም» ከነዚህም በተጨማሪ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገሮች ባሜሪካም ሆነ ባውሮፓ በተለያዩ ዴሞክራሲያዊና ሃገር ወዳድ ሃይሎች የተጠነሰሱት የብሄራዊ ውይይትና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር እቅዶች በኢትዮጵያ ህዝብ ብቻ ሳይሆን ባለም አቀፍ ደረጃ ድጋፍ ያገኙ መከራዎች ናቸው።

ዛሬ በፓሪስ ጉባኤ ከተቋቋመው ኢተፓድህ ውጭ የሚንቀሳቀሱ ተቃዋሚ ድርጅቶች በተለይም ደግሞ የኦሮሞ ነጻነት ግንባር (እነግ) የመላ አማራ ህዝብ ድርጅት(መኢህድ) የኢትዮጵያውያን ዴሞክራቲክ ፓርቲ (ኢዴፓ) ከነሱም አልፎ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር የሚንቀሳቀሱ የተለያዩ የሲቪክ ድርጅቶችና ሰብሰቦች ከዳር እስከዳር የተሰማሩበትና የሚታገሉበት በሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ አማካኝነት፣ በብሄራዊ ውይይት ጎዳና ሀገራችንን ህብረተሰባችንን ለአንዴና ለሁልጊዜ ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት በሰላም እናሸጋግር የሚለው የትግል ጥሪ ጥሪ ነው።

በዚህ ጉዳይ ቀደም ሲል ብዙ የተባለና የተጻፈ በመሆኑ ዛሬ ወያኔ ተዳክሟል በሚል አስተሳሰብ ተመርተን ልንቀይረው የማይገባን አጠቃላይ የሆነ ስም ምነት የተደረሰ ይመስለናል። ይህ አገር አቀፍ ጉባኤ መንግስትና በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር የሚንቀሳቀሱ ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶች፣ በሰላማዊ ምሆነ በትጥቅ ትግል የተሰማሩ ሃይሎች፣ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር ያሉየሲቪክ፣ የሙያ፣ የምሁራን፣ የወጣቶች የሴቶችና ሌሎች ማህበራት እንዲሁም በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ የሚጋበዙ የሃገር ሽማግሎች የሚገኙበት እጅግ ሰፊ የሆነ ጉባኤ ይሆናል።

ይህ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ ተግባሩ ምን ይሆናል? ነገሩን በአጭሩ ለማስቀመጥ በመኢሶን ግምትና እምነት የዚህ ሰፊ ጉባኤ ዋና ተግባር ለኢትዮጵያ ህዝብ የሽግግር አማራጭ ትልም ማቅረብ ሲሆን ይህ አማራጭ በተግባር የሚውልበትን ዘዴ ቀይሶ የኢትዮጵያ ህብረተሰብ ወደ ተረጋጋ ሀገመንግስታዊ ስርዓትበነጻና ርዕሰዊ ምርጫ አማካኝነት እስኪሸጋገር ሁኔታዎችን የማመቻቸት ተግባር ይሆናል። ሃላፊነቱና ተልእኮውም እንደዚህ በመሆኑ ይህ ጉባኤ ሽግግሩን ለከላካ ድረስ ራሱን ሰይሞ የሚቆይ ጉባኤ መሆን ይገባዋል። ይህንንም ለማድረግ የዚህ ሁሉን አቀፍ ጉባኤ

1ኛ/ የመጀመሪያ ተግባሩ ዝርዝር ነጥቦችን በጉዳዩ እውቀትና ተመክሮ ለአካባቢ ባለሙያዎች ትቶ የነገይቱ ኢትዮጵያ ዴሞክራሲያዊ ህገ መንግስትበእርግጥ ዴሞክራሲያዊ እንዲባል በግድ ሊይዛቸው የሚገባውንና በምንም አይነት ሊዘላቸው የማይችላቸውን ነጥቦችና መብቶች ያስቀምጣል

2ኛ/ ሁለተኛ ተግባሩ የሽግግሩ ዘመን የሚቋጠርበትንና የዴሞክራሲ መሰሪያን ተከትሎ የሚመጣው ምርጫ ነጻና ርትክዊ እንዲሆን የሚያስችሉትን ለሰሞ አቀፋዊ መሰረቶች በዝርዝር ያስቀምጣል

3ኛ/ ሶስተኛ ተግባሩ በነዚህ ሁለት ነጥቦችና የሽግግሩ ዘመን የተረጋጋ የብሄራዊ እርቅና የዴሞክራሲ ግንባታ ወቅት እንዲሆን አስፈላጊ ናቸው ብሎ የሚወስናቸውን ነጥቦች በተግባር ለመተርጎም ተጠሪነቱ ለማንም ሳይሆን ለዚሁ ለሁሉን አቀፍ አገራዊ ኮሚቴ የሆነ አንድ የዴሞክራታይዜሽን ኮሚሽን ያቋቁማል።

ይህ ከሞላ ጎደል በደቡብ አፍሪካ የሽግግር ወቅት ተቋቁሞ የሰራውን «የሽግግር ስራ አሰፈጻሚ ካውንስል» (ትራንዚሽንና ሌግዘክቲፍ ካውንስል) የሚመስል ዴሞክራታይዜሽን ኮሚሽን የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤው ስራ አሰፈጻሚ አካል ሲሆን ከመንግስትም፣ ከሌሎች ፖለቲካ ፓርቲዎችና ሰብስቦችም ነጻ በሆነ ሁኔታ በሽግግሩ ዘመን ሁሉን አቀፍ ጉባኤው በደረሰባቸው ስምምነቶችና ባጸደቃቸው ሰነዶች በመመርኮዝ ዝርዝር ደንቦችንና የሰራ አፈጻጸም ዘዴዎችን እያወጣ በአገር አቀፍ ደረጃ በሚያቋቁማቸው ቅርንጫፎቹ አማካኝነት በተግባር የማዋል ስልጣንና ሃላፊነት ይኖረዋል።

እነዚህ ከፍ ብለን የጠቀሰናቸው ሂደቶች አዲስ የሚቀርቡ ሂደቶች አይደሉም። ህገ መንግስትንና ነጻ ምርጫን በተመለከተ ከመጀመሪያው የፓሪስ ጉባኤ ጀምሮ በግዮን ጉባኤና በኢትዮጵያ የሰላምና የዴሞክራሲ አማራጭ ሃይሎች ምክር ቤት መቋቋም አልፎ እስከ ፓሪስ ሁለት ጥሪና የኢተፖድህ ምስረታ ድረስ ባለው ረጅምና ብዙ ተመክሮ በተገኘበት ሂደት በተደጋጋሚ የተነሱና ስምምነት የተደረሰባቸው ብዙ ነጥቦች አሉ። ስለ ነጻ ምርጫና ዴሞክራሲያዊ ህገ መንግስት የአማራጭ ሃይሎች ምክር ቤት «ለአዲስ ዴሞክራሲያዊ ጅግር» የሚለው ሰነድና የህንጻው ሰነድ በአንዳንድ ነጥቦች ላይ ከማዳበር በስተቀር ከሰሞንም ይህ ነው የሚባል ልዩነት የሌለው የፓሪስ ሁለቱና የኢተፖድህ መሰረታዊ መመሪያ የሆነው በኢትዮጵያ ህዝብም ሆነ በአለም አቀፍ ደረጃ እውቅናና ድጋፍ ያገኘው «የዴሞክራሲያዊ ሂደትና የነጻ ምርጫ ትልም» የተሰኘው ሰነድ አለ።

ይህ ሰነድ ስለ ዴሞክራሲያዊ ምርጫና ስለ ዴሞክራሲያዊ ህገ መንግስት ይዘትና ምንነት የሚያወራ ሰነድ ብቻ አይደለም። እነዚህን ሁሉ በተግባር ለመተርጎም ሰነዱ በመጀመሪያ ነጥቡ የሚጠይቀው «የዴሞክራሲያዊ ሂደትና የነጻ ምርጫ አካል» እንዲቋቋም ነው። ከፍ ብለን በጠቀስነው መልክ ከሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ ጋር ስለሚኖረው ግንኙነት የተወሳ ነጥብ ባይኖርም በተለይ ተግባራቱን በሚመለከት ካስፈራቸው ነጥቦች ውስጥ የሚከተሉትና ዛሬ ለውይይት መንደርደሪያ ሊሆኑ ይችላሉ የምንላቸው ነጥቦች ይገኙበታል

- ዛሬ የወያኔ መሪዎች ለነሱ ብቻ እንዲመች አውጥተው በተግባር ላይ የሚያውሏቸውን የፓርቲ ምስረታና የምርጫ ህግጋት ከጸረ ዴሞክራቲክ ይዘታቸው እጽድቆች ሌሎች መስረታዊ የሆኑትን የመደራጀት፣ የመንቀሳቀስ፣ ሀሳብን በነጻ የመግለጽና የማስፋፋት የመሰሉ መብቶችን የሚያረጋግጡ ህግጋት ማውጣትና የነዚህን በተግባር መዋል መከታተልና መቆጣጠር

- በሃገሪቱ የህግ የበላይነት የሚረጋገጥበትን ዘዴ ቀይሶ ይህ በተግባር የሚውልበትን ሁኔታ ከመንግስት ቁጥጥር ውጭ መከታተል ይህም በተለይ የተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶችና የሌሎች ሰብስቦች መሪዎችና አባላት፣ የነጻው ፕሬስ ጋዜጠኞችና አሳታሚዎች መብት በፖለቲካ ምክንያት ምንም አይነት መንገሳታት እንዳይደርስባቸው የመቆጣጠሪያ ዘዴ ማበጀትና እሱን ተግባራዊ መሆኑን መከታተል

- መገናኛ ብዙሃን በገለልተኛነት ለመላው ህብረተሰብ የሚያገለግሉበትን ዘዴ መቀየሰና የፕሬስ ህጉን ቀይሮና አሻሽሎ በሃገራችን ሀሳብ በነጻ የሚንሸራሸርበትን ዘዴ መቀየሰና የዚህንም ተግባራዊነት መቆጣጠር

- የመንግስት የፋይናንስና የማቴርያል አቅም ስልጣን ላይ ባለው ድርጅት ያለአግባብ ወገናዊ ለሆነ የምርጫ አላማና ጥቅም እንዳይውሉ ለመቆጣጠር እንዲቻል ተገቢ ዘዴ መቀየሰና የዚህንም ተግባራዊነት መከታተል

- የመንግስት ቢሮክራሲ፣ ፖሊስና ሰራዊት በማንኛውም ዘዴ በዴሞክራሲው ሂደት በወገናዊነት ጣልቃ እንዳይገቡና ሂደቱን እንዳያደናቅፉ ተስማሚ ስትራቴጂ ነድፎ ይህም በተግባር መተርጎሙን ማረጋገጥ የመሳሰሉ ተግባራት ይገኙበታል።

ይህ ኢተፖድህ የጠቆመው አካሄድ እርግጥ ይበልጥ መስፋፋት፣ ይበልጥ መዳበርና ይበልጥ ተጨባጭ የሚሆንበት ዘዴ መጠናትና በሰራ ላይ መዋል ይኖርበታል። ለዚህ ደግሞ ሌሎች ሰብስቦችና ሌሎች ግለሰቦች በነገሩ አስበው በትያቀረቡዋቸው የሽግግር ሰነዶችና የህገ መንግስት ረቂቆች አሉ። በኛ በኩል ዋና ቁም ነገር እርገን የምንቆጥረው ሰነዶችን ሙሉ በሙሉ ተቀባይነት ማግኘቱን ወይም አለማግኘቱ አይደለም።

ዋናው ቁም ነገርና ዋናው አሁን ያለንበት ችግር ሁሉም አፈልገዋለሁ እታገልለታለሁ እያለ እንዲህ አይነቱ ጉባኤ እንዲጠራ በጋራ ለመታገል ያለበቻሉንን ያስተያየትና የስትራቴጂ ልዩነቶች በውይይት መፍታትና መጀመሪያ በኛው በተቃዋሚ ሃይሎች መሃከል ይህንን ጉባኤ ማሰናዳት የምንችልበት ደረጃ የመድረስ ችግር ነው። ይህንን ችግር አስከልተዋልና በዚህ ጉባኤ አማካኝነት እነዚህን የአይታና የስትራቴጂ ልዩነቶች ፈትተን ሁላችንም በፖለቲካውም ሆነ በዲፕሎማሲው መስክ በአንድ አግጣጫ አስከልገፋን ድረስ አሁን ተቃዋሚ ሃይሎችና ህብረተሰባችን በምንገኝበት አደገኛ ውዥንብር ባቢያ ለሰላማዊና ዴሞክራሲያዊ ሽግግር እጅግ የተመቻቸው ሁኔታ ከእጃችን አምልጦን አገራችን ወደ ለየለት ትርምስ ውስጥ ትገባለች ብለን እንሰጋለን።

ፖ. የሽግግር አማራጭ ማቅረብ አጣጥሮ

ከፍ ብለን ለማብራራት እንደምከርነው ዛሬ ወደ ጥፋትም ሆነ ወደ ልማት ለማምራት መንታ መንገድ ላይ ለቆመችው ሀገራችን በጣም ባስቸኳይ ሁሉም አንድ የጋራ አላማ ይዞ መንቀሳቀሱ የሚጠቅመው ለዘለቄታው ወደ ተረጋጋ ስርአት በተረጋጋ ሁኔታ ለመሸጋገር ሁኔታዎችን ለማመቻቸት ብቻ አይደለም። የዚህ የሽግግር አማራጭ መቅረብ ከፍ ብለን ሃገራችንን ወደ ትርምስ ይዞ ሊነጉድ ይችላል ያልነው የአንጃዎች ትርምስ የተሻለ መልክ እንዲይዝ፤ እያየ ለና እየሰፋ የሚሄደውም የህዝባችን ትግል አጣጣጫ ይዞ እንዲንቀሳቀስ ጫናለማሳረፍ የሚረዳና በአጠቃላይም በፖለቲካውም ሆነ በዲፕሎማሲው መስክትግሉን አሁን እንደምናየው አንዱ ወደ አራምባ ሌላው ወደ ቆቦ እያመለከተ ግራተጋብቶ ህዝባችንን ግራ ከሚያጋባበት አደገኛ ሁኔታ እንዲወጣ የሚያግዝ ሂደት ይሆናል ብለን እናምናለን።

ይህ እንዲሆን የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አካል አማራጫችንን ከሁሉ መጀመሪያ ለትግሉ ባለቤት ለሆነው ለኢትዮጵያ ህዝብ ማቅረብ እንደሚኖርብን ግልጽ ነው። ህዝባችን ቀስፊው ከያዙት የኢኮኖሚ፣ ማህበራዊ፣ የህልውና ችግሮች ለመውጣት በያለበት ከወያኔ/ኢህአዴግ ካድሬዎች ጋር ከፍ ብለን እንዳልነው በተለያዩ ጥያቄዎች፤ በተለያዩ አካባቢዎች፤ በተለያዩ ጊዜዎች በነጠላ እያካሄዳቸው ከአሉት ትግሎች መስዋላትነት ብቻ ሳይሆን ለሃገሪቱ በጎ ነገር እንዲወጣ ከተፈለገ ሁኔታዎች እንደአሁኑ መቀጠል አይችሉም። እነዚህ በያለበት የሚካሄዱት ትግሎች አንድ የጋራና አሰባሳቢ የሆነ፤ አንድ ዴሞክራሲያዊ መለበል ሊሆኑ የሚችሉበት የጋራ መፈክር ሊኖራቸው ይገባል ብለን እናምናለን። ይህ ሊሆን የሚችለው ደግሞ የዩኒበርሲቲ ተማሪዎች ለአካዳሚ ነጻነት ሲዋደቁ፤ ሰራ አጡ ወጣት ለሰራ፤ በኦሮ ጦር ዝላይ ተንጠልጥሎ ያለው ሰራተኛ ለተሻለ ኦሮ ሲነሳ፤ ነጋዴው አድላዊ ፖለቲካ ናሙሰኛነትን አሻፈረኝ ብሎ ሲታገል፤ ገበሬው ንክኪ፤ ርዝራጅ የተቃዋሚ ደጋ ፈለየተባለ የሚደርስበትን ግፍ ለመቋቋም ሲነሳ...ጣጭሩ ሁሉም በያለበት የወያኔን የዘፈቀደ አገዛዝና ግፍ አሻፈረኝ ሲል ይህ ሁሉ ትግል የሚተጋገዝበት ሁኔታ መፈጠር አለበት። ይህ ሊሆን የሚችለው የምናቀርበው የሽግግር አማራጭ ከሁሉም የትግል መፈክርና አጀንዳ ውስጥ ሲገባ ብቻ በመሆኑ፤ ተቃዋሚ ሃይሎች መጀመሪያ ራሳችን ይህንን አማራጭ በግልጽ ሰነድ አስቀምጠን ሁሉም በያለበት በዚህም ዙሪያ እንዲንቀሳቀስ የተቻለንን ሁሉ መሰራት ይኖርብናል።

ሁለተኛ ይህ የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አማራጫችን የወያኔ/ኢህአዴግ መሪዎች የሚከተሉትን ለማንም ሆነ ለማንም የማይበጅ ያጥፍቶ ጠፊና የፍጥጫ ፖለቲካ አሻፈረኝ የሚል የብሄራዊ እርቅ ሂደት እንደሆነና ነገሮች ቢበላሹ የራሳቸውን መውጫ መንገድ ከወዲሁ ያዘጋጁት ጥቂት መሪዎች ይህንን ጥሪ የሆነ ያልሆነ ትርጉምና «ድብቅ አላማ» እየሰጡ በቃወሙትም የወያኔ/ኢህአዴግ ተራ አባላት በዴሞክራሲያዊ የሽግግር ሂደት በምንገነባት በነገይቱ ዴሞክራሲያዊት ኢትዮጵያ ውስጥ ድርጅታቸው የህዝብ የሁንታ በሚሰጠው ከብደት ልክ በመንግስትም ሆነ በተቃዋሚነት ደረጃ

ሊቀጥል የሚችልበትም ራስንም አገርንም የማዳን ሂደት እንደሆነ እንዲገነዘቡት አስፈላጊ የሆነው ቅስቀሳ መካሄድ ይኖርበታል።

ሶስተኛ ይህ የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አካል አማራጫችን አሁን በወያኔ/ኢህአዴግ ውስጥ ያለው ትርምስ ከቁጥጥር ውጭ ሆኖ ለሃገር ጥፋት እንዳያመጣ ላይነተኛ በጎ ሚና ሊኖረው ይችላል። አሁን በአቶ መለስ ማለክልነት ለየተዋቀረ ካለው ህወሃት/ኢህአዴግ በተለያዩ ምክንያት የተገለሉም ሆነ ራሳቸውን ያገለሉ የቀድሞ የኢህአዴግ አባል ድርጅቶች መሪዎችና ካድሬዎች ከቀረው አንጃ ጋር ያላቸው ግጭት ተራ የሰልጣን ሽኩቻ ሳይሆን በዴሞክራሲ፣ በህግ የበላይነት፣ በህዝቦች ወንድማማችነት ጥያቄ ስለተለየን ነው የሚሉ ከሆነ እነዚህ ሃይሎችም ሆኑ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ በነሱ ጎን የተሰለፉ ደጋፊዎቻቸው በዚህ ያገር አቀፍ ጉባኤና የብሄራዊ እርቅ ሂደት ውስጥ ቦታ እንዳላቸው ተገንዝበው ለዚህ አላማ ከዴሞክራሲያዊ ጎን በግልጽ ተሰልፈው እንዲታገሉ ቅስቀሳ ማድረግ ያስፈልጋል። ይህን ተገንዝበው መልክ ባለው ሁኔታ ለሚቀርበው የሽግግር አማራጭ በሃቅ ለመታገል ከዴሞክራሲያዊ ሰፈር በግልጽ እንዲደባለቁ ካደረግን አሁን በወያኔ/ኢህአዴግ ውስጥ ያለው እጅ አገር የሌለው የሚመስለው ያንጃወች ትርምስ ለሃገሪቱ ጥፋትን ሳይሆን በጎ ነገርን እንዲያመጣ የሚጠበቅብንን ጫና እንዳደረግን ሊቆጠር ይችላል።

አራተኛ ይህ የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የሽግግር አማራጭ አቋማችን በግልጽ መቀመጡና ሁሉም እንዲያራምደው መደረጉ ባለም አቀፍ ደረጃ የምናካሂደው ዲፕሎማሲያዊ ትግል አሁን ካለበት አደገኛ ውዥንብር ወጥቶ ጥራት እንዲያገኝ ይረዳል። በኛ ግምት አለም አቀፉ ኮሙኒቲ አግዝ እርዳ የሚባለው ይህ የሽግግር አማራጫችን ተግባራዊ ይሆን ዘንድ በኢትዮጵያ ሰብአዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች ሙሉ በሙሉ እንዲከበሩ፣ ኢትዮጵያውያን የራሳቸውን ጉዳዮች ራሳቸው ተወያይተው ይፈቱ ዘንድ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ መድረክ እንዲፈጥሩ ይህንን ሂደት አሻፈረኝ በሚለው መንግስት ላይ የተቻለ ውን ጫና እንዲያደርግ በሚሉት ነጥቦች ላይ ብቻ መወሰን ይኖርበታል። ከዚህ አልፎ ማን ከማን ጋር ተሰብስቦ፣ በምን መድረክና አጀንዳ መክር፣ ለምን ጊዜያዊና ዘላቂ አላማ ጥረት ያድርግ በሚሉት ነጥቦች ላይ፣ ከዚህ አልፎ ተርፎ ደግሞ ገና የኢትዮጵያ ህዝብ ባልመከረባቸውና ባልወሰነባቸው ነጥቦች ወገናዊ አጀንዳ ይዞ « ከወያኔ ይበልጥ ሊበራል ነን፣ ከወያኔ ይበልጥ የነጻ ገበያ ኢኮኖሚ አራማጆች ነን፣ ወያኔ ውሸቱን ነው ካፒታሊስት አይደለም ኮሙኒስት ነው» በሚል ቅስቀሳ «የተሻልን የሰልጣን አማራጭ ነን» በሚል መንፈስ ለባለ ዳን የሚሰነዘር ማንኛውም አቀራረብ እስካሁን አወራርደን ያልጨረሰነውን የለንደኑን ጉባኤ ስህተት መድገም ስለሚሆን የዚህ የጋራ የሽግግር አማራጭ መቅረብሁሉም ከእንዲህ ላይነቱ ለዴሞክራሲ፣ ለሰላምና ለብሄራዊ ነጻነታችን አደገኛ ከሆነ ሂደት እንዲቆጠብ ይረዳል ብለን እናምናለን።

እንግዲህ ለማጠቃለል የመኢሶን ጥሪ ምንድን ነው?

እንደኛ ጥሪያችን ዛሬ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ ብለው በይፋ አቋም የያዙ ሃይሎች በሙሉና በውጭም በውስጥም ያሉ የሲቪክ ማህበራትና ሰብሰቦች ተወካዮች እንድ ሰብሰባ ጠርተው የጋራ የሽግግር አማራጭ ሰነድ ነድፈው በዚያ ዙሪያ በአንድነት የሚንቀሳቀሱበትን እቅድ ያውጡ የሚል ጥሪ ነው። ይህ ንን ሰናደርግ ደግሞ ካለፉት አመታት ካካበትናቸው የትግል ልምዶች መነሳት ስለምንችል ጥሪታችን ሁሉን ባዲስ ከዜሮ የሚጀምር ጥሪት አይሆንም። በቅድሚያ ከፍ ብለን የጠቀሰናቸው ከአንደኛው የፓሪስ ጉባኤ ጀምሮ የቀረቡት ሰነዶችና በቅርቡ ደግሞ የኢትዮጵያውያን ዴሞክራቲክ ፓርቲ ያሰራጨው የብሄራዊ እርቅ ሰነድና ሌሎች ዜጎችም ሆኑ ሰብሰቦች ከያለበት ያቀረቧቸውና እያቀረቧቸው ያሉት ሰነዶች ተደማምረው እንደመንደርደሪያ ሊያገለግሉ ይችላሉ። በዚህ ጉባኤ ላይ ከሁሉም አቅጣጫ የሚሰነዘሩት ሃሳቦችና ሰነዶች በማሻሻያ ምች ዳብረውና ተሟልተው የጋራ የሆነ የሽግግር አማራጫችን ሰነድ ሊወጣ ቸው ይችላል።

ሁለተኛ በዚህ የጋራ አማራጭ ሰነድ ዙሪያ የሚደረገውን ትግል ለማስተባበር እንድ የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አካል የመመስረቱን ጉዳይ ነገ የወያኔ ኢህአዴግ መንግስት ሲሰማማድ ሰፊ ብሄራዊ ጉባኤ ሲሰየም እናቋቋመዋለን ብለን በይደር የምንተወው ጉዳይ አይደለም። የዚህን የዴሞክራታይዜሽን አካል ጥንሰሰ እኛው በዚሁ ዴሞክራሲያዊ ተቃዋሚዎች በምናደርገው ሰብሰባ ላይ ማቋቋም ይኖርብናል።

ሶስተኛ ይህ አካል እንደተመሰረተ የትኩረት ትኩረት መስጠት የሚኖርበት ተግባር በዚህ የጋራ አማራጫችን ዙሪያ ህብረተሰቡን በሙሉ ማንቀሳቀስ ስለሚሆን ከጊዜ ጋር ሌሎች ሃይሎችንም እያካተተ በያለበት በውስጥም በውጭም የሚገኙትን ዴሞክራቶችና አገር ወዳጆች በድጋፍ ኮሚቴዎች አማካኝነት በማሰባሰብ ትግሉ እንድ አቅጣጫ ይዞ እንዲፋፋም መጣር ይኖርበታል።

አራተኛ በዚህ መልክ ለሰላማዊ ሽግግር ህዝባችንን እያሰለፈ የሚሄደው ይህ የጋራ አካል አይቀራውን የከፋፋዮች ሴራ ተቋቁሞ ተልእኮውን እንዲወጣ ከተፈለገባቸው ውይይቱንም ሆነ ባጠቃላይ ሰላማዊ ሽግግሩን በሚመለከቱ ጥያቄዎች ላይ ዴሞክራሲያዊ ሃይሎች በአንድ ቋንቋ የሚናገሩበት ልሳን መሆን ይኖርበታል። ይህም ማለት ድርጅቶች የተቋቋሙበትን ወገናዊ አላማ የማራመድ ሙከራቸው እንደተጠበቀ ሆኖ እነዚህን የጋራ ጉዳዮች አስመልክቶ ከወያኔ /ኢህአዴግም መንግስት ሆነ ከባለዳን ሃያላን ጋር የሚካሄዱት ውይይቶች ወገናዊ አማራጭና አጀንዳዎች እያንጠለጠሉ በሚደረጉ አደገኛና ምስጢራዊ የሁለት-ሶስት ድርድሮች ሳይሆን በዚህ የጋራ አካል አማካኝነት መካሄድ ይኖርባቸዋል ማለት ነው።

መላ ኢትዮጵያ ሶሻሊስት ንቅናቄ (መኢሶን)

መስከረም 1994 ዓ.ም.